

GEOGRAFIE

Programa pentru examenul de bacalaureat, sesiunea de examene 2013

Autori:

- **Lungu Corina**, coordonator, consultant superior ME, grad didactic superior;
- **Viscovschi Angela**, inspector școlar, specialist principal, DRÎTS Rezina, grad didactic unu;
- **Axînti Sergiu**, director, LT „Ștefan cel Mare”, grad didactic superior;
- **Beregoi Elena**, director-adjunct, LT „M. Kogălniceanu”, grad didactic unu;
- **Cartaleanu Eugenia**, LT „Columna”, grad didactic doi.

Recenzenți:

- **Jioară Mariana**, metodist, DRÎTS Orhei, grad didactic superior;
- **Roșca Haralampie**, inspector școlar, DRÎTS Drochia, grad didactic unu;
- **Elena Jitari**, inspector școlar, DRÎTS Fălești, grad didactic doi;
- **Nucă Ana**, inspector școlar, DRÎTS Ungheni, grad didactic unu.

I. PRELIMINARII

Ansamblul fenomenelor geografice, geo-economice și geo-politice din ultima perioadă, determină rolul decisiv al Geografiei, în dezvoltarea cunoașterii interrelațiilor dintre mediu de viață și societatea umană. În acest context, examenul de bacalaureat la Geografie, oferă șanse candidaților să confirme cunoștințele, abilitățile și atitudinile, obținute pe parcursul studiilor liceale, și anume, să explice și interpreteze fenomenele stringente ale lumii contemporane, cum ar fi: modificările climatice, hazardele naturale și tehnogene și riscurile asociate, exploatarea rațională a resurselor, prognozarea situațiilor de criză (demografică, economică, alimentară, geopolitică) și dezvoltarea durabilă.

Conform Curriculumului de liceu la Geografie, ediția 2010 și Standardelor de eficiență a învățării la Geografie, examenul de bacalaureat permite candidaților să demonstreze progresul propriu în învățarea, explorarea și interpretarea fenomenelor geografice conform domeniilor: *Limbar geografic, Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici, Relații cauzale dintre componentele mediului geografic, Relații cauzale dintre componentele mediului geografic, Atitudine și comportament privind mediul geografic.*

Materia inclusă în examen, este structurată în concordanță cu competențele supuse evaluării și conținuturile curriculare pentru treapta liceală, așteptate din partea elevilor pentru atingerea anumitor niveluri de performanță. Numărul de itemi în testul la geografie va fi racordat la numărul de ore alocat studierii conținuturilor curriculare din *Geografia fizică generală, Geografia umană a lumii și Geografia mediului.*

Actuala programă are statut de document normativ, și se adresează deopotrivă elevilor, viitori absolvenți ai treptei liceale, precum și cadrelor didactice. Detalierea cu referire la modalitatea de organizare și desfășurare a examenului de Geografie, modele concrete de evaluare, propuse în programă, vor contribui la eșalonarea și sistematizarea pregătirii pentru susținerea cu succes a examenului de bacalaureat.

II. STATUTUL DISCIPLINEI ÎN CONTEXTUL EXAMENELOR

Geografia, în cadrul examenelor de bacalaureat, are statut de disciplină la solicitare, pentru candidații la bacalaureat profil umanist, real, arte, tehnologic și sport.

Examenul de *Geografie* se va desfășura sub forma unei probe scrise, cu o durată de 3 ore astronomice (180 min).

Fiecare candidat trebuie să dispună de Atlase geografice școlare (Atlase la geografia fizică și umană) pentru realizarea itemilor din test.

În rețeaua disciplinelor de bacalaureat, nota obținută la examenul de Geografie are o pondere de $\frac{1}{4}$ (25%) din media generală de examen pentru fiecare profil.

III. COMPETENȚELE TRANSDISCIPLINARE PENTRU TREAPTA LICEALĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT

1. Competențe de învățare/de a învăța să înveți.
2. Competențe de comunicare în limba maternă/limba română.
3. Competențe de comunicare într-o limbă străină.
4. Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie.
5. Competențe acțional – strategice.
6. Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC).
7. Competențe interpersonale, civice, morale.
8. Competențe de autocunoaștere și autorealizare.
9. Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori).
10. Competențe antreprenoriale.

IV. COMPETENȚE SPECIFICE FORMATE LA ELEVILOR PRIN GEOGRAFIE CA DISCIPLINĂ ȘCOLARĂ

1. Colectarea, prelucrarea și interpretarea datelor și materialelor geografice.
2. Clasificarea unor elemente, obiecte geografice.
3. Construirea unui demers științific geografic.
4. Elaborarea unor documente cu caracter geografic (scheme, schițe, hărți, diagrame, profiluri).
5. Interpretarea unor documente geografice (texte științifice, hărți, diagrame, imagini, fotografii ș.a.).
6. Caracteristica complexă a unor obiecte, procese, fenomene geografice.
7. Rezolvarea unor probleme abordate în temele studiate.
8. Întocmirea unor prognoze ale evoluției unor procese, fenomene geografice.
9. Prelucrarea surselor de informație.
10. Manifestarea unui comportament critic și constructiv față de problemele mediului și ale societății.

V. CORELAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE – SUB-COMPETENȚELOR – OBIECTIVELOR DE EVALUARE

Competențe specifice	Sub-competențe	Obiective de evaluare
Interpretarea unor documente geografice (texte științifice, hărți, diagrame).	- Analiza datelor, materialelor grafice și cartografice la caracterizarea elementelor climatice.	- Să identifice unele obiecte geografice, în baza analizei unui text; - Să localizeze unele obiecte geografice pe harta contur; - Să explice o cauză ce determină producerea unui fenomen geografic, în baza analizei unui text/hărților tematice.
Caracterizarea complexă a unor obiecte, procese, fenomene geografice.	- Utilizarea algoritmului în caracterizarea diferitor tipuri de medii.	- Să aplice algoritmul în descrierea unui obiect, proces/fenomen geografic;
Rezolvarea unor probleme abordate în temele studiate.	- Construirea materialelor grafice și cartografice în baza informațiilor, datelor statistice prelucrate despre caracteristicile populației.	- Să aplice unele date statistice/un suport cartografic în rezolvarea exercițiilor.
Clasificarea unor elemente, obiecte geografice.	- Aprecierea aspectelor sociale, civice și culturale ale spațiului geografic la nivel regional și mondial.	- Să clasifice unele aspecte sociale ale spațiului geografic, conform unor criterii/ completând un tabel.
Întocmirea unor prognoze ale evoluției unor procese, fenomene geografice.	- Explicarea proceselor și fenomenelor geografice.	- Să explice consecințele producerii unui proces, fenomen geografic, în baza rezolvării unor situații-problemă.
Manifestarea unui comportament critic și constructiv față de problemele mediului și ale societății.	- Elaborarea propunerilor pentru soluționarea problemelor globale ale mediului natural și ale lumii contemporane.	- Să descrie consecințele producerii unui fenomen geografic, în baza analizei unei surse de informare. - Să elaboreze un eseu la subiectul geografic propus, în baza soluționării unor probleme cotidiene.

VI. EXEMPLE DE ITEMI/PROBE PENTRU FIECARE DOMENIU DE CONȚINUT

DOMENIUL: Limbaj geografic

Cunoaștere și înțelegere

- Citește caracteristicile de mai jos. Încercuiește litera variantei corespunzătoare unei caracteristici a musonului:
 - bate între 40-60 latitudine nordică și sudică;
 - bate de la tropice spre ecuator, având direcție nord-estică în emisfera de nord și sud-estică în emisfera de sud;
 - vara bate dinspre ocean spre continent, iar iarna invers;
 - ziua bate dinspre mare spre uscat, iar noaptea invers.
- Explică esența noțiunii de bilanț natural al populației, reflectând trei caracteristici principale.
- Describe legitatea ritmicității învelișului geografic prin două exemple a modului de viață a animalelor.

Aplicare

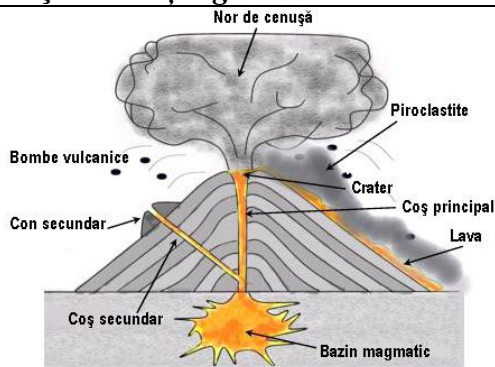
1. Caracterizează mediul ecuatorial, indicând:
 - a. zona naturală caracteristică pentru acest mediu
 - b. două exemple de specii de plante caracteristice acestui tip de mediu
 - c. două adaptări specifice ale vegetației la condițiile de climă a mediului
 - d. două specii de animale caracteristice acestui tip de mediu
 - e. două adaptări specifice ale animalelor la condițiile de climă a mediului
 - f. un exemplu de tip de sol caracteristic pentru zona naturală indicată
2. Folosind termenii migrație, bilanț migratoriu, natalitate, mortalitate, deficit natural, formulează 5-6 enunțuri prin care să caracterizezi situația demografică actuală în Germania, reflectând evoluția numerică a populației.

Integrare

1. Cutremurele de pământ sunt un fenomen frecvent în unele regiuni ale Terrei. Argumentează trei acțiuni care le vei întreprinde în timpul unui seism pentru a-ți proteja viața ta și a familiei.
2. Compară procesul de formare a rocilor magmatice intruzive cu cele efuzive indicând:
 - a. condițiile de formare;
 - b. câte două exemple de intruziuni și efuziuni magmatice formate;
 - c. câte un exemplu de rocă pentru fiecare tip.

DOMENIUL: Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici.

Cunoaștere și înțelegere

1. Studiind schema alăturată indică părțile componente ale vulcanului.
2. Descrie, prin două exemple, influența negativă a erupțiilor vulcanilor asupra mediului natural.
3. Enumeră trei regiuni ce se caracterizează prin frecvență înaltă a erupțiilor vulcanice.
4. În coloana A sunt indicate state, iar în coloana B - organizații de integrare economică. Stabilește perechile corecte dintre aceste două coloane, prin intermediul unor săgeți.

A

1. Singapore
2. Venezuela
3. Germania
4. Mexic

B

- a. OPEC
- b. ASEAN
- c. NAFTA
- d. UE

Aplicare

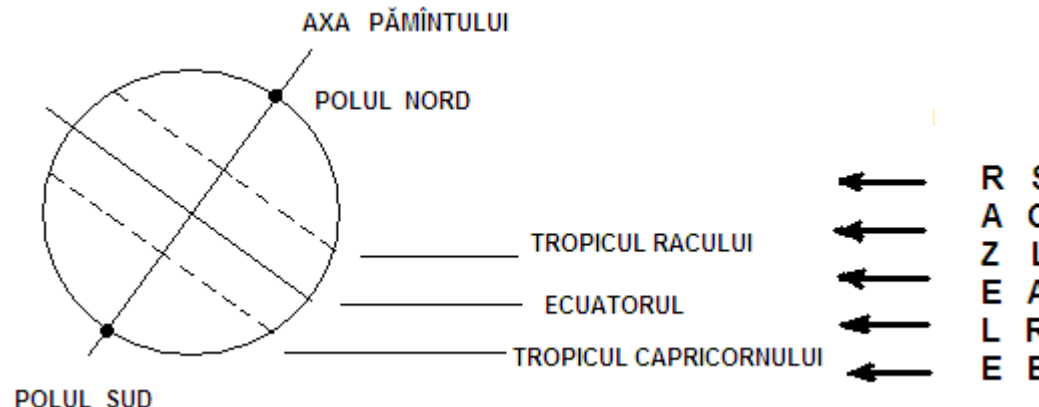
- Utilizând Harta Fuselor orare, determină ora fusului la New York, dacă se știe că la Chișinău în momentul dat este ora 10.00. Scrie toate calculele pe foaia de test, aplicând algoritmul:
- a. determină, pe harta fuselor orare, în care fuse orare se află aceste orașe

- b. calculează diferența de ore dintre fusele orare ale orașelor
c. calculează ora fusului la New York, dacă în momentul dat la Chișinău este ora 10.00

Integrare

Studiază desenul de mai jos și descrie consecințele poziției Pământului față de Soare în ziua solstițiului de vară indicând:

- a. ziua solstițiului de vară;
b. paralela pe care razele solare cad perpendicular la amiază;
c. emisfera iluminată mai mult de Soare;
d. emisfera în care este cea mai scurtă zi;
e. anotimpul din emisfera de sud;
f. polul geografic la care se formează nopțile polare.

DOMENIUL: Relații cauzale dintre componentele mediului geografic.

Cunoaștere și înțelegere

Scrie denumirea țării pentru care este caracteristică particularitatea indicată mai jos:

- a) după nivelul dezvoltării economice, țara deține primul loc în Europa;
b) țara este recunoscută ca lider mondial în domeniul utilizării energiei mareelor;

Aplicare

Utilizând hărțile tematice necesare dedu câte două cauze ce determină cantitatea mare de precipitații atmosferice medii anuale în regiunile:

- a) partea de vest a Americii de Nord (între 50° - 60° lat. N);
b) zona ecuatorială a Americii de Sud.

Integrare

- În extremitatea sudică a Americii de Sud, la latitudinile 40° - 50° lat. S, constatăm deosebiri mari ale cantității medii anuale a precipitațiilor pe țărmul vestic comparativ cu cel estic. Explică doi factori care determină aceste deosebiri.
- China este un mare producător de țesături de bumbac. Dedu doi factori care determină specializarea ei în această producție.

DOMENIUL: Atitudine și comportament privind mediul geografic.

Cunoaștere și înțelegere

- Descrie trei consecințe negative a procesului de deșertificare pentru mediul geografic.
- Descrie trei cauze ce au contribuit la apariția problemei asigurării cu apă potabilă în multe regiuni ale Terrei.

Aplicare

Inundațiile sînt hazarduri naturale dezastruoase. Caracterizează aceste hazarduri conform algoritmului:

- a) indică tipul hazardului;
- b) o cauză care declanșează acest hazard;
- c) două consecințe ale acestui hazard;
- d) două căi de lichidare a consecințelor acestui hazard.

Integrare

1. Decalajul în nivelul de dezvoltare economică dintre statele înalt dezvoltate și statele în curs de dezvoltare este una dintre problemele globale ale omenirii. Propune trei căi realizabile de reducere a acestui decalaj.
2. Modificările climatice globale au devenit o problemă a mediului geografic. Dedu trei consecințe ale acestui fenomen pentru mediul înconjurător.

VII. CONȚINUTURI DE EVALUAT

GEOGRAFIE FIZICĂ GENERALĂ

Noțiuni: univers, sistem solar, galaxie, gravitația terestră, globul geografic, harta, planul.

Universul

- Unitatea materiei în univers: elementele și structura universului;
- Structura Sistemului Solar;
- Soarele și influența lui asupra Pământului.

Pământul – corp cosmic

- Individualitatea Pământului în Sistemul solar: forma Pământului, dimensiunile Pământului, importanța lor geografică;
- Mișcările Pământului: mișcarea de rotație (dovezi și consecințe);
- Determinarea orei locale pe glob;
- Mișcarea de revoluție (consecințe);

Modalitatea de reprezentare planimetrică a spațiului terestru

- Globul geografic;
- Planul și harta: elementele planului și ale hărții;
- Clasificarea hărților după diferite criterii (după scară, destinație, conținut);
- Determinarea coordonatelor geografice;
- Calcularea distanțelor pe hartă.

LITOSFERA

Noțiuni: litosferă, mișcări tectonice, crustă, placă litosferică, coliziune, subducție, procese endogene, procese exogene.

- Compoziția petrografică a crustei: roci magmatice (intruzive și efuzive), roci sedimentare (detritice, chimice, organogene) și metamorfice;
- Dinamica scoarței terestre: Procesele magmatice. Rolul lor în modelarea scoarței terestre. Procesele seismice și efectele lor.
- Plăcile litosferice și dinamica lor: plăci majore, curenți subcrustali, dorsale medio-oceanice; expansiunea fundului oceanic, coliziunea și subducția plăcilor litosferice.
- Relieful scoarței terestre creat de forțele endogene: formele de relief și clasificarea lor după criteriul dimensional și morfogenetic; forme de relief majore ale continentelor (munți, podișuri, câmpii).
- Relieful scoarței terestre creat de forțele exogene: gravitațional, torențial, fluvial, carstic, eolian, biogen, antropoc.
- Rolul scoarței terestre în învelișul geografic.

ATMOSFERA

Noțiuni: radiație solară, umiditatea aerului, condensare, sublimare, ciclon, anticiclon, alizee, muson, mase de aer, vreme, harta sinoptică.

- Importanța atmosferei, compoziția aerului atmosferic, structura pe verticală a atmosferei;
- Regimul termic al troposferei: variația temperaturii aerului pe verticală;
- Umiditatea aerului: condensarea și sublimarea vaporilor de apă la suprafața terestră (roua, bruma, chiciura, poleiul), condensarea vaporilor în stratul inferior al atmosferei (ceța);
- Precipitațiile atmosferice: tipurile precipitațiilor atmosferice conform stării de agregare (lichide – ploaia, burnița; solide – zăpada, grindina; mixte – lapoviță); repartiția geografică a precipitațiilor.
- Variația presiunii atmosferice; ciclon și anticiclon; vânturile dominante (alizee, vânturi de vest, vânturi polare), musoni, vânturile locale (brize). Masele de aer: clasificarea conform criteriului termic, termodinamic și originii geografice;
- Vremea și prevederea ei;
- Clima: factorii climatici, descrierea tipurilor geografice de climat.

HIDROSFERA

Noțiuni: salinitate, valuri, curenți maritimi, tsunami, marea.

- Circuitul apei în natură; Oceanul Planetar: părțile componente;
- Proprietățile fizico-chimice ale apelor oceanice: salinitatea, temperatura;
- Dinamica apelor oceanice: mișcări ondulatorii, mișcări ritmice, mișcări de translație;
- Râurile: rețelele hidrografice, alimentarea râurilor și importanța râurilor;
- Lacurile: clasificarea după originea cuvetei lacustre, importanța lacurilor.
- Rolul hidrosferei în învelișul geografic.

BIOSFERA

- Interacțiunea biosferei cu celelalte geosfere ale Terrei.

SOLUL

Noțiuni: sol, pedogeneză

- Solul și caracteristicile lui.
- Factorii de pedogeneză.
- Principalele tipuri de sol pe Terra. Repartiția geografică a solurilor pe glob. Solul și activitatea omului.;

ÎNVELIȘUL GEOGRAFIC

Noțiuni: înveliș geografic.

- Legitățile învelișului geografic: unitatea și integritatea, zonalitatea, azonalitatea, ritmicitatea (diurnă și anuală).
- Învelișul geografic și societatea umană

GEOGRAFIA UMANĂ A LUMII

HARTA POLITICĂ A LUMII

Noțiuni: hartă politică, poziție economico - geografică, state monarhii, state federale

- Evoluția hărții politice a lumii în perioada contemporană.
- Tipologia statelor lumii.

RESURSELE NATURALE

Noțiuni: resurse naturale, condiții naturale, resurse economice, fond funciar

- Resursele naturale. Clasificarea resurselor naturale.
- Resursele climatice
- Resursele de apă.
- Resursele de substanțe minerale utile.
- Resursele vegetale faunistice și pedologice

POPULAȚIA

Noțiuni: natalitate, mortalitate, bilanț natural, explozie demografică, politică demografică, criză demografică, mișcarea naturală a populației, migrație, tranziție demografică, exod de intelecte, resurse umane, urbanizare, aglomerație urbană, megalopolis.

- Evoluția numerică și mișcarea naturală a populației.
- Migrația populației.
- Repartiția și densitatea populației.
- Structura rasială, etnolingvistică și religioasă a populației.
- Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației. Resursele umane de muncă.
- Așezările umane. Urbanizarea.

ECONOMIA MONDIALĂ

Noțiuni: economie mondială, diviziune geografică internațională a muncii, ramură de specializare internațională, import, export, balanța comercială, integrare economică.

- Structura economiei mondiale. Diviziunea geografică internațională a muncii.

AGRICULTURA

- Agricultura mondială. Caracterizare generală.
- Cultura plantelor.
- Creșterea animalelor.

INDUSTRIA

- Industria – ramura de bază a economiei mondiale.
- Industria energetică.
- Industria metalurgică.
- Industria constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor.
- Industria chimică.
- Industria ușoară.
- Industria alimentară.

SECTORUL SERVICIILOR

- Sectorul serviciilor. Structura pe ramuri.

- Turismul
- Transporturile și căile de comunicații.
- Relațiile economice internaționale. Principalele organizații de integrare economică (UE, OPEC, NAFTA, ASEAN)

CARACTERIZAREA ECONOMICO-GEOGRAFICĂ A STATELOR

Noțiuni: poziție economico-geografică.

Aprecierea poziției economico-geografice (aprecierea hotarelor din punct de vedere economic, poziției față de bazinele de resurse naturale, poziției față de căile de transport); asigurarea cu diferite tipuri de resurse naturale; populația (tipul de reproducere, politica demografică, structura pe vârste și pe sexe, densitatea și amplasarea); agricultura (factorii dezvoltării, ramurile de specializare); industria (ramurile de specializare, factorii de localizare ale subramurilor); rolul transportului în traficul de mărfuri și traficul de pasageri.

- State: Germania, Marea Britanie, Franța, România, Federația Rusă, Japonia, China, India, SUA, Brazilia, Republica Africa de Sud, Uniunea Australiană.

GEOGRAFIA MEDIULUI

MEDIUL GEOGRAFIC.

Noțiuni: mediu geografic, mediu natural, mediu antropic, mediu antropizat, mediu înconjurător.

TIPURILE DE MEDIU

- Mediul pădurilor ecuatoriale.
- Mediul de viață subecuatorial.
- Mediul tropical.
- Mediul subtropical.
- Mediul temperat.
- Mediile reci.
- Mediul antropic.

DOMENIILE DE DEGRADARE A MEDIULUI. PROTECȚIA MEDIULUI

Noțiuni: impact antropic, impact natural, degradarea mediului, poluarea mediului. gaze de eșapament, efect de seră, poluare transfrontalieră, monitorizarea mediului.

- Degradarea mediului aerian.
- Protecția mediului aerian.
- Degradarea mediului acvatic.
- Protecția mediului acvatic.
- Degradarea vegetației naturale.
- Măsuri de protecție a vegetației naturale.
- Degradarea lumii animale.
- Măsuri de protecție a lumii animale.
- Degradarea solului. Măsuri de protecție a solului.
- Conservarea sistemelor naturale și a patrimoniului antropic.

- Ariile protejate.
- Ariile protejate din Republica Moldova.

PROBLEMELE ACTUALE ALE MEDIULUI NATURAL ȘI ALE LUMII CONTEMPORANE

Noțiuni: deșertificare, malnutriție, criză energetică, hazarduri naturale.

- Despăduririle. Deșertificarea. Modificările climatice globale.
- Problema demografică. Asigurarea populației lumii cu produse alimentare. Malnutriția.
- Problema apei.
- Problema energetică Asigurarea omenirii cu resurse naturale.
- Problema lichidării decalajelor economico - sociale dintre statele dezvoltate și cele slab dezvoltate.
- Problema dezarmării și menținerii păcii pe Pământ.
- Hazardurile naturale și antropice. Impactul acestora asupra mediului.
- Protecția mediului în condițiile dezvoltării durabile.

TEMATICI DE ESEURI

GEOGRAFIE FIZICĂ GENERALĂ

- Soarele și influența lui asupra Pământului.
- Rolul scoarței terestre în învelișul geografic.
- Procesele seismice și efectele lor.
- Importanța practică a prognozării vremii.
- Rolul hidrosferei în învelișul geografic.
- Învelișul geografic și societatea umană.

GEOGRAFIA UMANĂ

- Îmbătrânirea populației – factor de risc a dispariției speciei umane.
- Toleranța etnică și confesională – soluție în rezolvarea conflictelor interetnice.
- Rolul Revoluției tehnico-științifice în dezvoltarea economiei mondiale.
- Rolul gazelor naturale în balanța energetică mondială.
- Centralele nucleare electrice – surse importante de energie sau pericole pentru omenire.
- Industria chimică – ramura economică fără deșeuri.
- China – concurent real în economia mondială sau vis neîmplinit.

GEOGRAFIA MEDIULUI

- Poluarea aerului atmosferic.
- Poluarea mediului acvatic.
- Degradarea și protecția solurilor.
- Degradarea vegetației naturale.
- Problema globală a deficitului de apă potabilă.
- Problema alimentară globală.
- Modificările climatice și consecințele lor.
- Impactul hazardelor naturale asupra mediului (pe baza unui hazard).

VIII. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Nivel taxonomic	Cunoaștere și înțelegere		Aplicare		Integrare		Total	
	Pondere (%) nr. itemi	Puncte	Pondere (%) nr. itemi	Puncte	Pondere (%) nr. itemi	Puncte	Pondere (%) nr. itemi	Puncte
Competențe specifice								
Interpretarea unor documente geografice (texte științifice, hărți, diagrame); - Caracterizarea complexă a unor obiecte, procese, fenomene geografice.	1 item	2 p.	1 item	2 p.	1 item	2 p.	28%	6 p.
Rezolvarea unor probleme abordate în temele studiate			1 item	6 p.			12%	6 p.
Clasificarea unor elemente, obiecte geografice			1 item	6 p.			12%	6 p.
Întocmirea unor prognoze ale evoluției unor procese, fenomene geografice			1 item	11 p.			17%	11 p.
Manifestarea unui comportament critic și constructiv față de problemele mediului și ale societății	1 item	3 p.	1 item	7 p.	1 item	18 p.	31%	28 p.
TOTAL	30%		40%		30%		100%	
Nr. item	2 itemi		5 itemi		2 itemi		9 itemi	
Punctaj	5 puncte		32 puncte		20 puncte		57 puncte	

IX. MODEL DE TEST

Citește cu atenție sursele propuse:

Sursa A

„La 24. X. 2012 Uraganul Sandy a lovit Jamaica. În ziua următoare a atins Cuba, iar în dimineața de 26. X. 2012 a ajuns la insulele Bahamas. La 30. X. 2012 a lovit teritoriul SUA, deplasându-se cu viteza de 150 km/h. Pe 31. X. 2012 uraganul s-a deplasat din New York spre New Jersey, apoi a trecut prin Virginia și Pennsylvania, iar la 03. XI. 2012 a ajuns în Canada. Mișcându-se spre nord la 04. XI. 2012 masele de aer aduse de Uraganul Sandy au ajuns pe peninsula Alaska, iar de acolo au trecut și pe teritoriul Federației Ruse (Peninsula Ciukotsk).”

Informații din Wikipedia

Sursa B

„30-31 octombrie 2012, New York. Au fost inundate 7 tuneluri din metrou. Insula Manhattan totalmente a fost izolată de continent, nivelul apei s-a ridicat cu 4 m. Au ars 80 de clădiri în raionul Queens. Peste 8 mln. case au rămas fără energie electrică. Au fost anulate 15 mii de zboruri aviatice”. În SUA au decedat 113 oameni, în Haiti – 54 oameni, iar în Cuba – 11. Douăzeci și unu oameni în Haiti au fost dați dispăruți. ”

Informații din The New York Times

Nr.	Item	Scor
I. Utilizarea hărților tematice și surselor propuse (34 puncte)		
1.	Analizând sursa A identifică țările afectate de Uraganul Sandy, conform direcției de deplasare a acestuia. Scrie aceste țări în corespundere cu regiunea economico-geografică la care se referă. - Regiunea economico-geografică America de Nord - Regiunea economico-geografică America Latină	8
2.	Localizează pe harta anexată două țări din regiunea economico-geografică America de Nord și două țări din regiunea economico-geografică America Latină, afectate de Uraganul Sandy. <i>Notă: La indicarea țărilor se vor lua în considerație: localizarea pe hartă a țărilor afectate, conturarea hotarelor, indicarea cifrei și completarea legendei (orice inscripție de pe hartă se explică în legendă).</i>	8
3.	Explică o cauză care a determinat formarea acestui uragan.	2
4.	În baza sursei B descrie impactul Uraganului Sandy asupra regiunilor pe teritoriul cărora s-a deplasat acesta, ținând cont de trei aspecte: <i>prejudiciile materiale; prejudiciile umane; perturbări ale vieții cotidiene.</i>	3
5.	- Densitatea medie a populației Uniunii Australiene = 3 loc./km ² ; - Suprafața Franței = 551,5 mii km ² ; - Populația Franței = 60 900 mii loc. Utilizând datele statistice indicate mai sus calculează: a) densitatea medie a populației Franței b) cu cât densitatea medie a populației Franței depășește densitatea medie a populației Uniunii Australiene. c) Explică două cauze care condiționează diferența densității medii a populației în aceste state.	6
6.	Aplicând hărțile tematice, descrie mediul subpolar indicând: a) două regiuni în care se identifică acest tip de mediu b) masele de aer dominante în anotimpul de iarnă c) masele de aer dominante în anotimpul de vară d) cantitatea medie anuală de precipitații e) temperatura medie a lunii iulie f) temperatura medie a lunii ianuarie	7

II. Analiza relațiilor cauzale dintre componentele mediului geografic (17 puncte)						
7.	<p>În unele state se înregistrează ritmuri înalte de creștere a populației, iar în altele – un proces invers. Clasifică acțiunile propuse mai jos conform cerinței din tabel.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Acordarea înlesnirilor pentru familiile cu copii mici;2. Nu se acordă locuri în grădinițe familiilor cu mulți copii;3. Lipsirea familiilor cu mulți copii de susținerea financiară a statului;4. Păstrarea locului de muncă al mamei pentru perioada concediului de îngrijire a copilului. <table border="1"><thead><tr><th>Acțiuni pronataliste</th><th>Acțiuni antinataliste</th></tr></thead><tbody><tr><td> </td><td> </td></tr></tbody></table> <p>Explică o cauză ce a determinat aplicarea acțiunilor pronataliste în politica demografică a Federației Ruse.</p>	Acțiuni pronataliste	Acțiuni antinataliste			6
Acțiuni pronataliste	Acțiuni antinataliste					
8.	<p>Uniunea Europeană este una din cele mai mari organizații de integrare economică din lume. Actualmente este tendința de extindere a spațiului geografic al acestei organizații.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Scrie trei state europene care au șanse în următorii cinci ani să se integreze în Uniunea Europeană.2. Dedu două avantaje social-economice, pe care le vor obține aceste state, în urma integrării în Uniunea Europeană.3. Dedu două dezavantaje social-economice ale integrării acestor state în Uniunea Europeană.4. Prognozează evoluția dezvoltării Uniunii Europene ca organizație economică internațională, prin două argumente.	11				
III. Eseu (18 puncte)						
9.	<p>Elaborează un eseu, încadrat în 1 pagină, la subiectul propus:</p> <ul style="list-style-type: none">• Problema dezarmării și menținerii păcii pe Pământ. <p>Notă: La elaborarea eseului se va ține cont de: utilizarea limbajului geografic; abordarea subiectului în relevanță tematică și expunere logică; evidențierea relațiilor de cauzalitate; abordarea subiectului la nivel local, regional și global; argumentarea punctului de vedere propriu și formularea concluziei; respectarea volumului indicat.</p>	18				

Anexă

Legenda hărții

X. BAREM DE CORECTARE

Nr.	Scor total	Răspunsul așteptat	Scor detaliat	Observații
1.	8	Jamaica; Cuba; Bahamas; SUA; Canada.	Cîte 1p. – pentru indicarea corectă a fiecărei țări din America de Nord și America Latină afectate de Uraganul Sandy. Cîte 1p.- pentru scrierea corectă a statelor conform regiunilor economico-geografice. 1p. – pentru scrierea succesivă a statelor, conform direcției de deplasare a Uraganului Sandy.	
2.	5	Completarea corectă a legendei hărții. Localizarea corectă a statelor pe harta anexată.	Cîte 1p. – pentru localizarea corectă pe hartă a fiecărei țări din America de Nord și America Latină afectate de Uraganul Sandy. Cîte 1p. – pentru completarea legendei pentru fiecare țară.	
3.	2	Diferențele mari de presiune atmosferică dintre regiunile de uscat și ocean contribuie la formarea uraganului.	2p. – pentru explicarea corectă a cauzei. 1p. – pentru explicarea parțială a cauzei.	* Se admit și alte idei, numai să fie reprezentative.
4.	3	Impactul Uraganului Sandy a fost dezastruos. Au fost inundații puternice. Tunelurile metroului din New-York au fost inundate. Au fost distruse locuințele, acoperișurile caselor, panourile publicitare. Vîntul puternic a distrus căile de comunicații, liniile de tensiune înaltă, populația a rămas fără energie electrică. S-au declanșat multe incendii etc. Uraganul s-a sondat cu multe jertfe umane. Au fost amîinate zborurile aviatice, s-au oprit cursele de tren.	Cîte 1p. – pentru explicarea fiecărui aspect al descrierii.	
5.	6	a) Densitatea medie = $110,4 \text{ loc./km}^2$ b) Diferența densității medii = $107,4 \text{ loc./km}^2$ c) Cauze: diferite dimensiuni ale teritoriilor; condițiile naturale variate, trecutul istoric.	1p. – pentru calcularea corectă a densității medii a populației Franței. 1p. – pentru calcularea diferenței densității medii a populației. Cîte 2p. – pentru explicarea fiecărei cauze.	
6.	7	a) Regiunea de nord a Eurasiei, regiunea de nord a Americii de Nord. b) Mase de aer arctice.	Cîte 1p. – pentru indicarea fiecărei regiuni. 1p. – pentru indicarea maselor de aer în anotimpul de iarnă.	

		<p>c) Mase de aer temperate. d) Cantitatea medie anuală de precipitații = 200-500 mm. e) Temperatura medie a lunii iulie + 8 ° C. f) Temperatura medie a lunii ianuarie - 32 ° C.</p>	<p>1p. – pentru indicarea maselor de aer în anotimpul de vară. 1p. – pentru indicarea cantității medii anuale de precipitații. 1p. – pentru indicarea temperaturii medii a lunii iulie. 1p. – pentru indicarea temperaturii medii a lunii ianuarie.</p>	
7.	6	<p>Acțiuni pronataliste: <i>1. Acordarea înlesnirilor pentru familiile cu copii mici;</i> <i>4. Păstrarea locului de muncă al mamei pentru perioada concediului de îngrijire a copilului.</i></p> <p>Acțiuni antinataliste: <i>2. Nu se acordă locuri în grădinițe familiilor cu mulți copii;</i> <i>3. Lipsirea familiilor cu mulți copii de susținerea financiară a statului.</i></p> <p>Cauza: Deficitul natural al populației, densitatea mică a populației în regiunile de est ale țării, îmbătrânirea populației etc.</p>	<p>Cîte 1p. – pentru indicarea fiecărei acțiuni pronataliste. Cîte 1p. – pentru indicarea fiecărei acțiuni antinataliste. 2p.- pentru explicarea cauzei.</p>	* Se admit diverse idei la explicarea cauzei.
8.	11	<p>1. Ucraina; Moldova; Croația; Macedonia etc. 2. <i>Avantaje:</i> - Producerea mărfurilor sub marca UE. - Schimburi comerciale fără taxe vamale. - Posibilitatea populației de a lucra legal în țările membre a UE. - Creșterea ponderii investițiilor străine. - Crearea noilor locuri de muncă. - Creșterea calității produselor și serviciilor. - Facilitarea studiilor în țările vestice. 3. <i>Dezavantaje:</i> - Concurența mai mare a mărfurilor produse pe piața UE. - Falimentarea unor întreprinderi industriale. - Creșterea prețurilor la mărfuri și servicii. - Studii mai costisitoare. - Emigrarea forței de muncă calificată. - Migrația în masă a tinerilor. 4. * <i>Se admite indicarea argumentată a opiniilor</i></p>	<p>Cîte 1p. – pentru indicarea corectă a unui stat. Cîte 1p. – pentru indicarea fiecărui avantaj. Cîte 1p. – pentru indicarea fiecărui dezavantaj. Cîte 2p. – pentru fiecare argument.</p>	* Se admit și alte idei.

		<p><i>optimiste, cât și pesimiste.</i></p> <p>a) Extinderea acestei organizații. Toate statele Europei se vor integra, formînd o comunitate integră armonioasă.</p> <p>b) Va deveni o zonă economică cu influențe mari în diviziunea internațională a muncii.</p> <p>c) Criza economică va afecta în continuare UE ducînd la faliment și alte state la fel ca și Grecia.</p> <p>d) Conflictelor interetnice din cadrul unor state membre, precum și problemele sociale și economice pot contribui la destrămarea UE.</p>		
9.	18		<p>1p. – pentru respectarea limbajului geografic adecvat.</p> <p>4p. – pentru expunerea subiectului în relevanță tematică și expunere logică.</p> <p>2p. – pentru evidențierea relațiilor de cauzalitate.</p> <p>6p. – pentru abordarea subiectului la nivel local, regional și global.</p> <p>4p. – pentru argumentarea punctului de vedere propriu și formularea concluziei.</p> <p>1p. – respectarea volumului indicat.</p>	

XI. BIBLIOGRAFIE.

1. Atlas geografic școlar. Geografia continentelor și oceanelor (diferite ediții).
2. Atlas geografic școlar. Geografia umană a lumii (diferite ediții).
3. *Ciubară S., Calanda Z., Primenciuc M.* Geografia umană și economică a lumii, Chișinău, Lumina, 2007.
4. *Codreanu I., Roșcovan S.* Geografia mediului, Chișinău, Bons Offices, 2010
5. Curriculum național de geografie, colectiv de autori, Știința, 2010.
6. Programa pentru examenul de bacalaureat. Geografia, sesiunea 2012, colectiv de autori.
7. *Donisă I., Boboc N., Donisă M.* Geografia fizică generală, Chișinău, Știința, 1998.
8. *Lungu N., Volontir N., Boian I.* Geografia fizică generală, Chișinău, Litera, 2007.
9. *Efros V.* Dicționar de geografie economică și umană, Editura Universității Suceava, 2002.
10. *Ielenicz M., și alții.* Dicționar de geografie fizică, București, Corint, 2004.
11. *Mândruț O.* Competențele în învățarea Geografiei – ghid metodologic, București, Corint 2010.